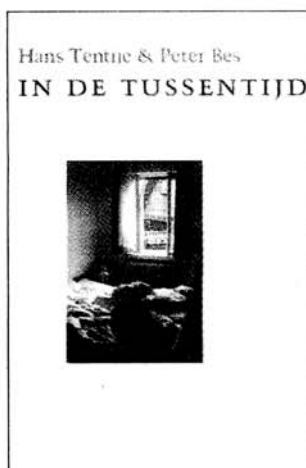

Bordeaux, 1995.

FOTOPETER BES

Ander weer op komst

Hans Tentje en Peter Bes:
In de tussentijd
De Harmonie, €24,90.

Uit de verte lijkt het een landhuis of een fabriek uit de vorige eeuw, maar het blijkt een verlaten treinstation in Bordeaux te zijn. Waar ooit reizigers rondliepen en taxi's voor de deur parkeerden, is niet meer overgebleven dan een vlakke met onkruid. Het werk van beeldend kunstenaar Peter Bes – tekeningen, schilderijen, objecten – wordt gekenmerkt door het soort tafereel als op deze foto. Grote gebouwen met donkere ramen, lege straten die verdwijnen tegen de horizon, een eenzame geparkeerde auto, een wandelende figuur op de rug gezien.

Het zijn beelden die soms doen denken aan het werk van Edward Hopper (de desolate sfeer, de strakke compositie), David Hockney (de fijne lijnen) of de fotografie van cameraman Robbie Müller in Wim Wenders' speelfilm *Paris, Texas*.

Eén van de constanten in het werk van Bes zijn toespelingen op scènes uit films of de literatuur. Dat dit geen eenrichtingverkeer is, bleek al uit een eerdere bundel van de dichter Hans Tentje, waarin etsen van Bes waren opgenomen, en de Bes-catalogus *Getekend licht* (1998), voorzien van een inleiding en gedichten door Tentje.

In de tussentijd, een bundel uitgegeven op groot formaat en in kleur, is een nieuw blijk van hun samenwerking. Het opvallende is dat de foto's van Bes soms grofkorrelig of onscherp zijn en daardoor een beetje op schilderijen lijken, en aldus samenvloeien met de rest van zijn oeuvre.

De foto's zijn veelal op reis genomen: een eenzame figuur die wandelt tussen een woud van lantaarnen en telegraafpalen (Diksmuide, 1984), twee mensen op een leeg strand, waarvan de horizon wordt ingenomen door havenindustrie (Boulogne-sur-mer, 2000) of obers

met nauwelijks zichtbare gezichten in een kroeg (Parijs, 1982).

Elke foto heeft een pendant in de vorm van een gedicht. Tentje, die de laatste jaren enkele sterke en veelgeprezen dichtbundels publiceerde, zoals *Deze oogopslag* (2004, bekroond met de Guido Gezelleprijs), en *Uit zoveel duisternis* (2006), toont zich een geestverwant van Bes. De lange, proza-achtige gedichten sluiten uitstekend aan bij de foto's, die vaak al een verhaal vertellen.

Bij zulke beelden passen geen ingehouden miniatures, maar brede, stevige gedichten, vaak geschreven in de vorm van een monoloog of de

Bij elke foto van Bes staat gedicht van Tentje

directe rede, en dat is wat Tentje in deze bundel doet.

De dichter geeft stem aan de personages op de foto's en vertolkt daarbij ook de gedachten van figuren die buiten beeld zijn gebleven. Zoals op de eerste foto uit het boek, een louché uitziende strandtent (met in blauwe neon Bistro Guido) en een Amerikaanse slee voor de deur: hoewel het meteen een bepaalde sfeer oproept, is er niemand te zien. Tentje verplaatst zich in de minnares van de bistro-eigenaar:

*Je neonlicht, Guido, gloeit nog
onverminderd in mijn hart
en de letters van je naam, die ik
samen met een roos
boven mijn billen tatoeëren liet,
voel ik af en toe als doornen
steken wanneer ik me tussen lakens
te bruusk*

*omdraai of als er, doodgewoon,
ander weer op komst is*

Daarna ontstaat een beeld van een voorbijganger – roze champagne, uitgelopen brie, een hotelkamer aan het strand met spiegels aan het plafond – tussen een kroegbaas en een door jaloezie verteerd meisje, dat hem nu de dood toewenst. Zo valt de blik van wat wij als toeschouwer kunnen zien, samen met die van het meisje, dat op wraak zint. Een beetje film noir, en dat is niet toevallig ook één van de inspiratiebronnen in het werk van Bes.

Groezelig vaag is een foto van het silhouet van een watertoren; de avondlucht is dreigend. Tentje schreef er een monoloog bij van een chirurg die voor het eerst iemand onder zijn handen heeft zien overlijden. Het is noodweer en hij zit achter een grote vrachtwagen, die hij niet kan passeren. Dan komt hij eindelijk thuis:

*het schemerde al toen ik me een
glas inschonk
en zag dat de lucht boven de
watertoren brak, een gloed
verspreidend als was er een
godsgesicht op komst*

Het is een echo van het eerste gedicht: ander weer op komst houdt geen verlossing in, maar is de voorbode van een doodswens (bij Bistro Guido) of de wraak van hogerhand wegens een sterfgeval.

Zo zijn er meer dwarsverbanden in de bundel, die vaak een mooie onheilszwangere toon heeft, en een oog voor de absurde kanten van het bestaan. Peter Bes en Hans Tentje weten met hun indringende, op elkaar aansluitende beelden de zeggingskracht van hun werk alleen maar te versterken. Een inspirerend en indrukwekkend boek.

VICTOR SCHIFERLI